

Анализ на отношението към Физическото възпитание и спорта на студенти от специалност “Предучилищна и начална училищна педагогика” при Русенски университет

Искра Илиева, Юлия Дончева

The attitude of students towards physical education and sport, formed by their personal experience as adolescents is crucial for development of responsibility in learning methods of teaching physical education in kindergarten.

Key words: *students, physical education and sport, learning methods*

ВЪВЕДЕНИЕ

Отношението на студентите към Физическото възпитание и спорта, формирано от техния персонален опит като подрастващи, е определящо за проява на отговорност при усвояване методиката на обучение по физическа култура в детската градина. Първите учители и семейната среда оказват трайно въздействие при изграждането на собствена оценка за значението на двигателната активност за развитието на детето. [2] За съжаление не са единични случаите, в които липсва континуума от двигателна активност, формирал се в предучилищна възраст и прекъснат или недостатъчен в начален етап поради редица фактори като лоша материална база, непедagogично отношение (при трудности при овладяването на учебния материал, нестимулиране и мотивиране и др.) на учителите към учениците водещо до разочарование и нежелание за спорт.

“Социалните нагласи (атитюдите) са външните и тясно обвързаните със социалната среда компоненти от структурата на личността. Те по-цялостно определят поведението на личността в една или друга ситуация, Именно социалната ситуация, социалното обкръжение провокират поведението”. [4, с. 36]

За да се изгради у човек интерес и най-вече желание и необходимост за физическо възпитание и спорт от детската градина до студентска възраст, а и през целия живот са основополагащи следните фактори:

- Отговорност и отношение към двигателната дейност в семейната среда – значителна степен мнението на възрастните се предава и на техните деца.
- Първият учител в детската градина – професионална подготовка и педагогическо отношение към провеждането на различните форми на физическо възпитание и физическа култура в детската градина;
- Лични впечатления от участието в заниманията по Физическо възпитание в детската градина – емоционалност, удовлетворение, овладяване на основни двигателни умения и навици;
- Учителят в началното училище – професионална подготовка, съзнателно и редовно провеждане на уроците по физическо възпитание и спорт, приложение на дидактическите принципи на обучение;
- Двигателна активност в начална училищна възраст – участие в часовете по физическо възпитание и спорт, извънкласните форми на работа, спортни празници и междуучилищни състезания;
- Ефективност на учебния процес по ФВС в основното и средното образование-отношение на спортния педагог към развитието на двигателните умения и физическите качества на учениците, активност в извънкласните и извънучилищните форми на работа като тренировки в спортни секции или клубове;
- Участие на студентите като подрастващи в допълнителни тренировки по вид спорт – активност, мотивираност, развитие с класирания в клубни първенства;

Под влияние на тези фактори студентите имат формирано отношение към направлението “Физическо възпитание и спорт”. Преподавателите във ВУЗ освен теоретичната основа на учебната дисциплина, е добре да познават и предварителните нагласи, емоционални отношения, настроения и мотивации на младите хора – бъдещи предучилищни и начално - училищни педагози.

Ето защо е необходимо студентите да получат специализирана спортна и медико-биологична подготовка като фундамент, върху който да изградят през годините на професионална реализация собствен стил на работа.

Факторите за формиране на нагласи за преподаване в различните форми по физическо възпитание в детската градина могат да бъдат обобщени като:

- Личен пример и мотивиращо отношение на преподавателите във ВУЗ към дейността на студентите;
- Активност на студентите в лекционните курсове – при решаване на казуси, проблемни задачи, ситуации, и други.
- Активност на студентите в практически занимания – инициативност, спортен дух, борбеност, честна игра и други;
- Рефлексивност по отношение на двигателно възпитание и култура;
- Самостоятелна работа за усъвършенстване на знания, умения, отношения, компетенции;
- Разработване на теми, доклади, курсови работи, курсови задачи с помощта на научен ръководител;
- Участия в Студентски научни сесии, конференции, кръгли маси, дебати и други;
- Двигателна активност на студентите в различни форми – спорт, фитнес, танци, бойни изкуства;
- Осъзнаване значението на активната двигателна дейност за здравето и работоспособност, както умствена така и физическа, през целият човешки живот.

Самостоятелното или организираното практикуване на различни двигателни дейности с положителния ефект върху физическото развитие и здравословно състояние на студентите, също имат значение за тяхната нагласа към физическото възпитание и спорт.

ИЗЛОЖЕНИЕ

За установяване нивото на ефективност на преподавателската дейност се проведе предварително проучване нагласата на студентите към физическото възпитание и спорта. Тенденцията е диагностичната процедура да се извършва в началото на всеки курс на преподаване и обучение по учебната дисциплина „Педагогика на двигателната култура“.

Целта на изследването е да се проучи отношението към Физическото възпитание на студенти от специалност Предучилищна и начална училищна педагогика при Русенски университет «Ангел Кънчев».

Основни задачи:

1. Разработване на персонална писмена анкетната карта чрез структурирани въпроси от закрити (затворени) по вид с многовариантност и въпроси с отговори от Ликертова скала.
2. Реализиране на анкетното проучване.
3. Обработка и анализ на получените резултати в процентно съотношение.
4. Извеждане на необходимите за целта на изследването теоретични и практически изводи и обобщения.

Дизайн, организация и методика на провеждането

Изследването се проведе през 2013 година в Русенски университет “Ангел Кънчев”, с общо 48 студента от специалност Предучилищна и начална училищна

педагогика, от които 28 със задочно форма на обучение и 20 с редовно форма на обучение. Възрастта на задочниците варира от 21 до 41 години, а на редовните студенти – от 19 до 29 години.

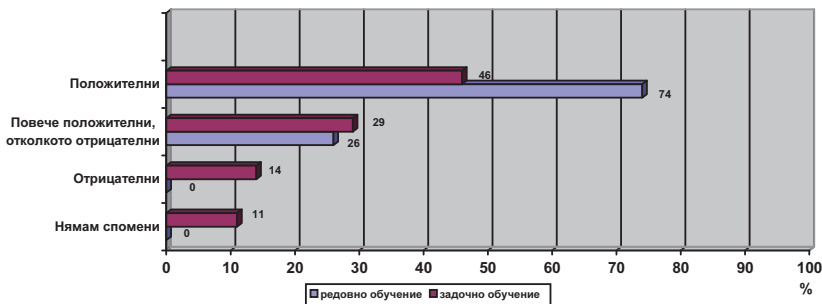
Таблица 1
Анкетна карта

Години: Специалност:		Пол: Курс:	
1	Какви са спомените Ви за Вашите първи учители по физическо възпитание и спорт?	<ul style="list-style-type: none"> • Положителни • Повече положителни, отколкото отрицателни • Отрицателни • Нямам спомени 	
2	Имате ли желание да преподавате в заниманията по физическа култура в детската градина?	<ul style="list-style-type: none"> • Да, защото е важно за здравето и физическото развитие на децата • Да, защото са такива изискванията • Не, защото е трудно • Не, защото няма полза от тези занимания • Не мога да преценя • Друго 	
3	Какви са Вашите впечатления от детска възраст от заниманията по физическа култура, в които сте участвали в детската градина?	<ul style="list-style-type: none"> • Забавни • Интересни • Скучни • Нямахме такива • Беше ми трудно да изпълнявам упражненията • Беше ми трудно да участвам в игрите • Бях освободен/а по здравословни причини • Друго 	
4	Какви са Вашите впечатления от заниманията по физическо възпитание и спорт, в които сте участвали като ученик в началното училище?	<ul style="list-style-type: none"> • Забавни • Интересни • Скучни • Нямахме такива • Беше ми трудно да изпълнявам упражненията • Беше ми трудно да участвам в игрите • Бях освободен/а по здравословни причини • Друго 	
5	Считате ли, че активната двигателна дейност в заниманията по физическа култура в детската градина е допринесла за: 5.1. Вашето физическо развитие ----- 5.2. Развитието на физическите качества ----- 5.3. Развитието на координацията на движенията	<ul style="list-style-type: none"> • да • не • не мога да преценя ----- • да • не • не мога да преценя ----- • да • не • не мога да преценя ----- • Бях освободен/а по здравословни причини 	
6	Какво е Вашето отношение към педагогическото направление „Физическа култура“?	<ul style="list-style-type: none"> • Положително • Отрицателно • Безразлично • Не мога да определя 	
7	Каква е ползата от заниманията по физическа култура за децата според Вас?	<ul style="list-style-type: none"> • • • • • 	

Анализ на резултатите

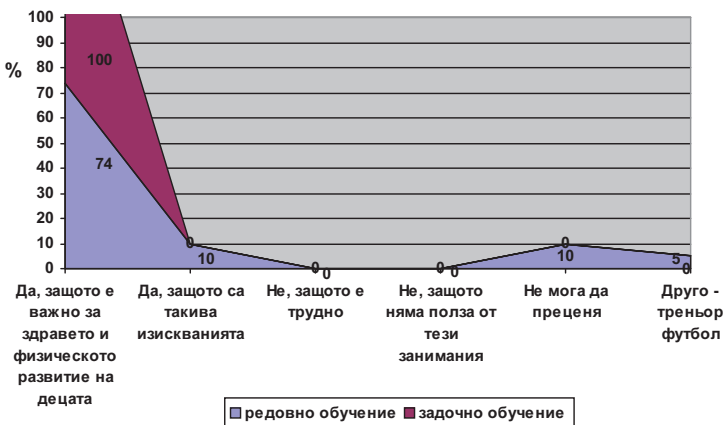
Резултатите са представени в проценти.

При обработката на първият въпрос „Какви са спомените Ви за Вашите първи учители по физическо възпитание и спорт?“, значителен процент – 74% от студентите в редовна форма на обучение посочват, че имат положителни спомени, при 46% от студентите на задочна форма на обучение, които дават положителен отговор, *фигура 1.*

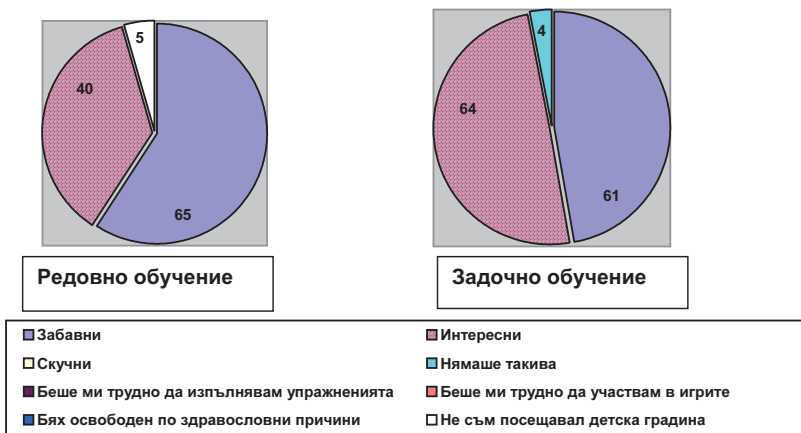
Фиг. 1. „Какви са спомените Ви за Вашите първи учители по физическо възпитание и спорт?“

По-малък е процентът на отговорите „Повече положителни, отколкото отрицателни“ – 26 - 29%. «Отрицателни» и «Нямам спомени» при студентите от редовна форма на обучение не се наблюдават, но при студентите от задочна форма на обучение са посочени 14% и 11%, които са и по-критични.

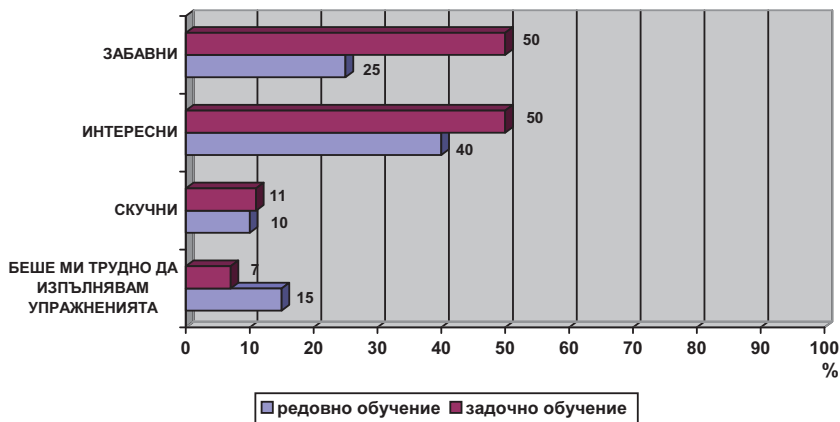
Фиг. 2. „Имате ли желание да преподавате в заниманията по физическа култура в детската градина?“

Вторият въпрос определя желанието за преподаване на физическо възпитание в детската градина. Установи се, че задочниците, въпреки детските си спомени, които са в силно поляризираните граници от положителни към отрицателни, 100% имат готовност и желание да преподават различните форми по физическа култура в детската градина, *фигура 2*.

Фиг. 3. Какви са Вашите впечатления от детска възраст от заниманията по физическа култура, в които сте участвали в детската градина? (възможен повече от един отговор)

На *фигури 3 и 4* са представени резултатите от анкетното проучване във връзка с персоналните впечатления на студентите от детската им възраст от заниманията в ситуации по физическо възпитание и култура, в които са били преки, действащи участници, както и в началното училище в часовете по физическо възпитание и спорт. Даден е избор за възможен повече от един отговор.

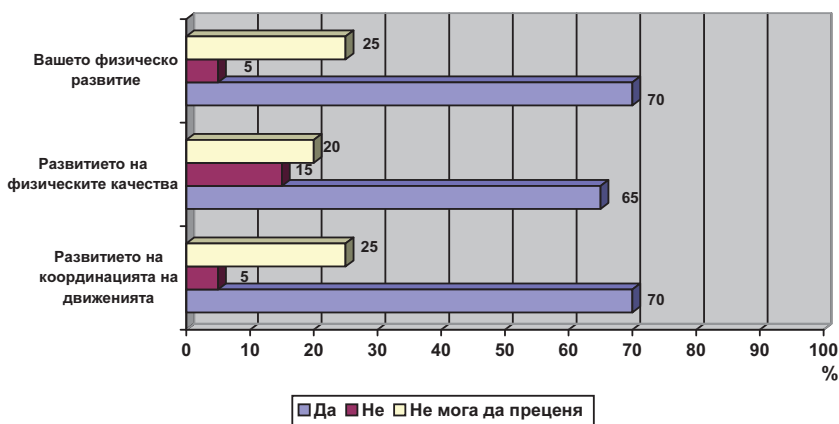

Фиг. 4. Какви са Вашите впечатления от заниманията по физическо възпитание и спорт, в които сте участвали като ученик в началното училище?

Какви са констатациите? При студентите от редовна форма на обучение повече от половината отговарят, че заниманията по физическа култура в детската градина са били забавни – 65% и интересни – 40%, само на 5% от тях са им били скучни. Установена бе известна разлика при впечатленията им от уроците по физическо възпитание и спорт в началното училище. По-малко са били забавни – според 25% и повече интересни – 40%, което е характерно за възрастовите особености в начална училищна възраст. За 15% от редовните студенти им е било трудно изпълняването на упражненията, а на 10% им е било скучно в часовете по физическо възпитание и спорт.

Студентите от задочна форма на обучение посочват, че 61% от тях в предучилищна възраст заниманията по физическо възпитание са им били забавни, и за 64% от тях, че са им били интересни. Не са имали занимания 4%. Уроците по физическо възпитание и спорт в началното училище са били забавни и интересни за 50% от задочниците, на 11% им е било скучно, на 7% им е било трудно изпълняването на упражненията.

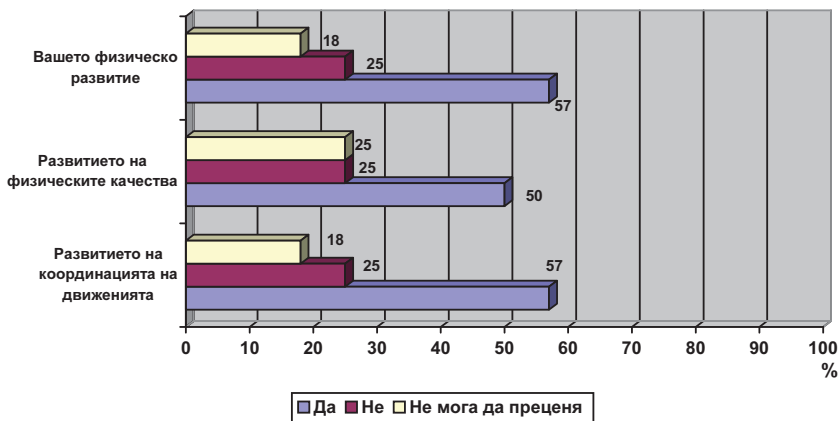
От *фигури 5 и 6* се вижда мнението на студентите в каква степен активната двигателна дейност в заниманията по физическа култура в детската градина е допринесла за тяхното физическо развитие, физическите качества и координацията на движенията.

Фиг. 5. РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ

5 въпрос - Считате ли, че активната двигателна дейност в заниманията по физическа култура в детската градина е допринесла за Вашето физическо развитие, физическите качества и координацията на движенията?

Висок процент от студентите в редовна форма на обучение дават положителен отговор на 5-ти въпрос за влияние на активната двигателна дейност върху физическото развитие и координацията на движенията – 70% и 65% - за развитието на физическите качества. Между 20 – 25 % не могат да преценят има ли въздействие и 5-15 % дават отрицателен отговор, *фигура 5*.

Фиг. 6. ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ

5 въпрос - Считате ли, че активната двигателна дейност в заниманията по физическа култура в детската градина е допринесла за Вашето физическо развитие, физическите качества и координацията на движенията?

Подобни са резултатите при студентите от задочно обучение, *фигура 6*. От тях 57% считат, че има благоприятно въздействие на двигателната активност в детската градина върху тяхното физическо развитие и координация на движенията и 50% за развитието на физическите качества. От тях 25% дават отрицателен отговор, а между 18% и 15% не могат да преценят. Констатира се, че при половината от задочните студенти не са постигнати резултатите от заниманията в ситуацията по физическо възпитание и култура в детската градина.

Отговорите на 6-ти въпрос дават информация за отношението към педагогическото направление «Физическа култура».

- РЕДОВНА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ:

ПОЛОЖИТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ – 100%.

- ЗАДОЧНА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ:

ПОЛОЖИТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ - 93%. Двама студенти – 7% не могат да преценят.

Отговорите на 7-ми въпрос „Каква е ползата от заниманията по физическа култура за децата според Вас?„ дават възможност за свободни отговори и те отразяват педагогическата стойност на тези занимания според студентите:

- Добро физическо развитие;
- Развиване на физически качества;
- Развиване на двигателни умения;
- Умения за управляване на движенията;
- Подобряване на двигателната култура;
- Физическо здраве;
- Изграждане на умения за работа в екип
- Начало за двигателна активност през целия живот

От изведените количествени резултати можем да обобщим качествени изводи изказани от А. Момчилова „Физическото възпитание е педагогически организиран и целенасочен процес, който оказва формиращо въздействие върху човешката личност. Многостранныте му задачи са групирани в три основни насоки: образователни, оздравителни и възпитателни. Те са взаимно свързани и се решават в единния цялостен педагогически процес в зависимост от конкретните ситуации” [3, с. 4]

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обнадеждаваща е констатацията от получените данни, че студентите от специалност “Предучилищна и начална училищна педагогика” имат положително отношение към физическото възпитание и спорта. В процеса на общата ни работа наша цел, задача, отговорност, задължение е да ги привличаме към различни научни, теоретични, академични и най-вече спортни дейности и форми.

Усвояването на теоретичните основи по физическо възпитание и спорт и изграждането на практически умения за ръководене на педагогическия процес по физическа култура в детската градина ще повишат техните компетенции, увереност, мотивираност и отговорности.

Пред бъдещите учители, предучилищни и начално-училищни педагози е заложена друга, нова визия а именно: “Оформянето на младия човек от знаещ и можещ в търсещ и изследващ е целта, извеждана от обществото пред учителя и неговата професионална дейност”. [4, с. 74] Дейност, чиито резултати се проектират в следващите генерации на национално, европейско и световно ниво.

Учителската професия е мисия за възпитанието, образованието и здравето на поколения след поколения, ето защо университетското обучение е необходимо да бъде на високо теоретично, практическо, професионално ниво – да мотивира, да усвоява и затвърдява знания, умения, компетенции у бъдещите педагози.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Батоева Д. и кол. (2006), Педагогическа и психологическа диагностика, С.
- [2] Милева Е. (2009), Педагогика на физическото възпитание и спорта, С.
- [3] Момчилова, А. (2002) Методика на физическото възпитание (I – IV клас), Рс.
- [4] Петкова, Ил. (2012) Подготовка и квалификация на българския учител, С.

За контакти:

Гл. ас. д-р Искра Илиева, Катедра „Физическо възпитание и спорт”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: isilieva@uni-ruse.bg

гл. ас. д-р Юлия Дончева, Катедра „Педагогика, психология и история”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: jdoncheva@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран.